

Z A P I S N I K
sa LXXXII sjednice Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju
i prostorno planiranje Skupštine Crne Gore 26. saziva, održane 11. marta 2020. godine

Sjednica je počela u 15.00 časova.

Predsjedavao je prof. dr Petar Ivanović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovala/i poslanice/i, članice/ovi Odbora: Genci Nimanbegu, Marija Čatović, Ana Nikolić, mr Sanja Pavićević, Mirsad Murić i Nela Savković Vukčević.

Sjednici nijesu prisustvovala/i poslanice/i članice/ovi Odbora: dr Vera Bulatović, dr Strahinja Bulajić i mr Veljko Vasiljević.

Sjednici je, u svojstvu predlagača, mr Ivana Vojinović, generalna direktorica Direktorata za životnu sredinu u Ministarstvu održivog razvoja i turizma.

Rad sjednice su pratili predstavnici medija.

Pošto je konstatovano da postoji kvorum za rad i punovažno odlučivanje, za sjednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

-usvajanje zapisnika sa 79. sjednice-

-usvajanje zapisnika sa 80. sjednice-

1. Predlog zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti
2. Tekuća pitanja

- Zapisnik sa 79. sjednice usvojen je jednoglasno-
- Zapisnik sa 80. sjednice usvojen je jednoglasno-

1. Prva tačka dnevnog reda – Predlog zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti

Mr Ivana Vojinović, generalna direktorica Direktorata za životnu sredinu u Ministarstvu održivog razvoja i turizma upoznala je Odbor sa osnovnim razlozima za donošenje Predloga zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti. Saopštila je da je pravna tekovina Evropske unije, od 2009. godine kada je donijet pozitivni Zakon kojim se reguliše materija jonizujućih zračenja i radijaciona i nuklearna bezbjednost, bitno promijenjena. Naglasila je i da su donijeti novi standardi i smjernice Međunarodne Agencije za atomsku energiju i novi međunarodno-pravni instrumenti kojima se ova oblast uređuje. Naglasila je da je donošenje ovog

zakona obaveza Crne Gore u vezi sa nekoliko pregovaračkih poglavlja (energetika, socijalna politika i zapošljavanje, pravda, sloboda i bezbjednost, vanjski odnosi i vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika). Donošenje Zakona je i obaveza propisana Strategijom zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacionoj sigurnosti i upravljanjem radioaktivnim otpadom za period od 2017-2021. godine. Istakla je da je u Predlog zakona transponovano čak 11 direktiva, pojedini standardi Agencije za atomsku energiju i niz pravnih instrumenata kojima se uređuje ova obimna i zahtjevna oblast. Ukazala je da se Predlogom zakona štiti zdravlje i život ljudi, kao i životna sredina od jonizujućeg zračenja, uređuje se pitanje uvoza i izvoza radioaktivnih materija, prevoz radioaktivnog otpada i sva druga pitanja vezana za radijacionu sigurnost i bezbjednost. Naglasila je da svaki korak u procesu korišćenja jonizujućih izvora prati odgovarajući inspekcijski nadzor, čime će se nastojati svesti na najmanju mjeru, šteta zbog mogućeg gubitka jonizujućeg izvora ili njegova zloupotreba. Važna unapređenja koja Predlog zakona donosi, u odnosu na pozitivni Zakon, vezana su za postupke izdavanja ovlašćenja, u skladu sa stepenom opasnosti koju svaka pojedinačna aktivnost nosi sa sobom. Novina su i brojni dokazi i opravdanja koja korisnik jonizujućih izvora mora podnijeti za to ovlašćenom tijelu- Agenciji za zaštitu životne sredine, koja izdaje neophodne dozvole, a kojim se opravdava upotreba jonizujućih izvora. Ovlašćenja i dozvole su vremenski ograničene, a medicinsko izlaganje zračenju uređuje se tako da ne utiče na opravdanost procedura zračenja radi liječenja. Uređeni su slučajevi upotrebe zračenja u kojima se može pojaviti radioaktivni materijal sa povećanim sadržajem prirodnih nukleida, kao i postupanje u slučajevima pojave radona, kada su definisani nacionalni referentni nivoi, kako za nove objekte, tako i za postojeće. Po prvi put je uređeno pitanje ovlašćivanja izvoza i tranzita radioaktivnog otpada. Naglasila je da važeći Zakon ne dozvoljava tranzit radioaktivnog materijala, što je, kako je ocijenila, za Crnu Goru bila olakšavajuća okolnost, ali je zbog novih procedura u EU i naša zemlja morala dozvoliti tranzit, pa ga i regulisati. Usklađene su, sa brojnim novinama, i kaznene odredbe. Takođe, lica koja do stupanja na snagu novog zakona budu imala dozvole za rad sa radioaktivnim materijama, dužna su da rad usklade sa novim zakonom u roku od dvije godine. Lica koja imaju licencu za obavljanje djelatnosti izdatu shodno važećem Zakonu, moraće da pribave odgovarajuću licencu o osposobljenosti za rad, u skladu sa novim Zakonom. Svi podaci u vezi sa radioaktivnošću su javni i kao takvi dostupni, osim podataka koji podliježu tajnosti, shodno Zakonu o tajnosti podataka. Predviđeno je da Zakon počne da se primjenjuje od 1. juna 2023. godine, a razlog kasne primjene je činjenica da treba donijeti veliki broj podzakonskih akata (111), koji treba da omoguće punu implementaciju predloženog zakona.

Poslanica mr Sanja Pavićević, pozdravlja novine koje su uvrštene u Predlog zakona, pogotovo zbog potrebe da se precizno reguliše transport osjetljivih materija. Navela je da je svojevremeno malo pažnje poklanjano transportu tih materija, pa izražava zadovoljstvo što se sada poklanja veća pažnja ovom kompleksnom pitanju. Jako važnim smatra i regulisanje vremenskog izlaganja ljudi radioaktivnosti, ako se zna koliko je opasno izlaganje jonizujućim zračenjima. Naglašava da su negativne posljedice zračenja trajne, a s obzirom da u okruženju postoji intencija vršenja nuklearnih aktivnosti, koje je Crna Gora prije nekoliko godina spriječila, nalazi da je dobro da naša zemlja ima zakon kojim će spriječiti neželjene efekte radioaktivnih zračenja. Izrazila je nezadovoljstvo što će se tranzit radioaktivnog otpada dozvoliti preko teritorije Crne Gore, iako je svjesna da je naša zemlja morala pristati i na takve odredbe. Saopštila je da tranzit treba obavljati uz najveće mjere obezbjeđenja i veliko razumijevanje osnovnih zakona fizike.

Poslanik Mirsad Murić, izrazio je nadu da je tranzit radioaktivnih materija, po Predlogu zakona, dovoljno obezbijeđen, jer su posljedice mogućeg nepravilnog transporta dalekosežne, dugoročne i pogađaju kako ljude, tako i prirodu. Naveo je primjere u kojima zemlje, razvijenije od Crne Gore, specijalno obezbjeđuju transport radioaktivnog materijala. Izrazio je bojazan da će, zbog

konfiguracije terena, transport ovih materijala biti veoma komplikovan i iznio mišljenje da bi ga trebalo izbjegavati. Govoreći o zabranama koje su predložene, smatra da lice koje ima 18 godina mora da ima i određene sertifikate ili dozvole i da prosto punoljetstvo ne može biti dovoljan uslov za bavljenje bilo kakvom aktivnošću u vezi sa radioaktivnim materijama. Tražio je pojašnjenje odredaba predloženog zakona u ovom dijelu.

Mr Ivana Vojinović, generalna direktorica Direktorata za životnu sredinu u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, govoreći o dozvoljenosti tranzita radioaktivnog materijala, kao o novoj tekovini Evropske unije, rekla je da se Crna Gora kao buduća članica Evropske unije mora prilagoditi direktivi koja reguliše transport radioaktivnih materija, pa je stoga Predlogom zakona uređen taj transport. Istakla je da se radi o djelatnosti koja zahtijeva posebnu, stručnu osposobljenost, a transport je regulisan članovima od 93 do 163 Predloga zakona. Predviđeno je donošenje većeg broja podzakonskih akata kojima će se precizno urediti postupanje sa radioaktivnom pošiljkom, od nadležnih organa, postupaka na graničnim prelazima, kretanja kroz teritoriju Crne Gore kada će se primjenjivati i Zakon o prevozu opasnih materija i dr.

Poslanica mr Sanja Pavićević pojasnila je da postoje aktivnosti prilikom kojih se emituju veoma male doze radioaktivnih materija koje se sprovode npr. u medicinskim tretmanima. To su aktivnosti za čije sprovođenje su obučeni medicinski tehničari, a sprovode se radi snimanja fiziološkog stanja organa u okviru redovnih medicinskih procedura. Istakla je da tehničari koji sprovode ove procedure ne mogu imati manje od 18 godina, jer je uslov za bavljenje tim aktivnostima punoljetstvo. Postavila je pitanje da li bi se mogao odložiti transport radioaktivnih materija kroz Crnu Goru do dana ulaska u Evropsku uniju smatrajući da će do tada crnogorski putevi i pruge biti osposobljeni za takav transport.

Predsjednik Odbora prof. dr Petar Ivanović, osim zabrinutosti zbog stanja saobraćajne infrastrukture kojom bi se obavljao transport, pitao je i da li postoji plan donošenja podzakonskih akata, s obzirom na broj akata koje treba donijeti. Smatra da bi moglo da se razmišlja o pomjeranju rokova početka primjene odredaba Zakona koje se odnose na transport radioaktivnih materija i da početak primjene bude dan ulaska u Evropsku uniju. Mišljenja je da nema potrebe žuriti sa ispunjenjem uslova koji nijesu obaveza shodno pravnoj tekovini Evropske unije. Ukazao je da su stanje putne i željezničke infrastrukture i potreba donošenja brojnih podzakonskih akata dovoljni razlozi za pomijeranje roka primjene Zakona.

Mr Ivana Vojinović, generalna direktorica Direktorata za životnu sredinu u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, iznijela je uvjerenje da će, s obzirom da je predložen dan početka primjene Zakona 1. jun 2023. godine, putevi u Crnoj Gori biti mnogo bolji nego sada. Naglasila je da u Crnoj Gori već postoji skladište radioaktivnog materijala, u okviru Centra za ekotoksikološka ispitivanja, koje dobro funkcioniše, pa novine koje se predlažu zakonom nije nemoguće primijeniti. Iskustva sa inspekcijom Agencije za atomsku energiju iz Beča idu u prilog tvrdnji da se u Crnoj Gori pravilno postupa sa radioaktivnim i drugim opasnim materijama. Zbog svega, a iako ima razumijevanja za iznijete zabrinutosti, smatra da u razmatranje ne treba uzeti mogućnost za odlaganje početka primjene predloženog zakona. Saopštila je da je resorno Ministarstvo sačinilo Nacrt plana izrade podzakonskih akata. Rok od tri godine dat je kako bi pravna i fizička lica, koja su po sada važećem Zakonu poslovala u oblasti jonizujućih materija, mogla da usklade poslovanje sa predloženim zakonom i kako bi se angažovali eksperti iz oblasti nuklearne fizike, koji nedostaju Crnoj Gori.

Predsjednik Odbora prof. dr Petar Ivanović, saopštio je da termin stupanja na snagu Zakona zavisi i od kompleksne infrastrukture koja se u Crnoj Gori razvija, ali da i od drugih, mogućih, koristi zavisi

treba li pomjeriti rok početka primjene Zakona. Najavio je amandmane na Predlog zakona i apelovao na predlagača da sjednice na kojoj će Odbor odlučiti o potrebi podnošenja amandmana, provjeri optimalnost predloženih zakonskih rješenja i usaglašenost sa drugim pozitivnim zakonima. U svakom slučaju ne može se razmišljati o pomjeranju roka za period nakon ulaska Crne Gore u Evropsku uniju. Ponovio je da se moguće pomjeranje roka primjene Zakona odnosi samo na odredbe kojima se tretira tranzit radioaktivnih materija. Smatra da bi, s obzirom na brojnost podzakonskih akata, samo ona akta koja se odnose na tranzit, bilo moguće donijeti i posle juna 2023. godine.

Nakon rasprave Odbor je sa sedam glasova „ZA“ podržao Predlog zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti i predložio je Skupštini da ga usvoji.

Za izvjestioca je određen predsjednik Odbora prof. dr Petar Ivanović.

2. Druga tačka dnevnog reda - Tekuća pitanja

Predsjednik Odbora prof.dr Petar Ivanović, obavijestio je Odbor da:

- a) u ovom trenutku, nema nerazmotrenih Predloga zakona, niti drugih materijala iz nadležnosti rada Odbora, što svjedoči o ažurnosti i pažnji koju je Odbor posvetio i posvećuje radu u oblastima za koje po Poslovniku Skupštine Crne Gore ima ingerencije;
- b) je učešće u radu najavio poslanik dr Strahinja Bulajić. Podsjetio je da je shodno članu 34 stav 5 Poslovnika Skupštine Crne Gore definisano da Odbor na prvoj sjednici bira, iz svog sastava, zamjenika predsjednika odbora, s tim što i predsjednik i zamjenik predsjednika ne mogu biti iz pozicije, odnosno opozicije. Predložio je, a Odbor prihvatio, da se na prvoj narednoj sjednici, u kojoj učešća u radu uzme poslanik Bulajić, sprovede izbor zamjenika predsjednika Odbora.

Sjednica je zaključena u 15 sati i 50 minuta.

SEKRETARKA ODBORA

mr Milena Kapa

PREDSJEDNIK ODBORA

prof. dr Petar Ivanović